

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 332

Gospodarka lokalna w teorii i praktyce

Redaktorzy naukowi
Ryszard Brol, Andrzej Sztando,
Andrzej Raszkowski

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redaktor Wydawnictwa: Anna Grzybowska

Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz

Korektor: K. Halina Kocur

Łamanie: Adam Dębski

Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:

www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,

w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl

The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,

a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon

http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się

na stronie internetowej Wydawnictwa

www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie

wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192

ISBN 978-83-7695-488-2

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:

EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.

ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	9
Zbigniew Grzymala: Możliwości wykorzystywania środków pomocowych z UE przez gminy polskie w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 .	11
Marcin Broł: Problem efektywności partnerstwa publiczno-prywatnego w świetle teorii agencji	21
Andrzej Raszkowski: Tożsamość terytorialna w odniesieniu do rozwoju lokalnego.....	34
Justyna Danielewicz, Maciej Turała: Fragmentacja polityczna w organach uchwałodawczych polskich gmin – dynamika i zróżnicowanie przestrzenne	44
Anna Jasińska-Biliczak: Instrumenty wspierające sektor małych i średnich przedsiębiorstw na poziomie lokalnym – przykład powiatu nyskiego.....	54
Marian Maciejuk: Ewolucja form organizacyjno-prawnych prowadzenia działalności gospodarczej przez samorząd terytorialny.....	64
Joanna Kosmaczewska: Zakorzenie terytorialne jako czynnik rozwoju lokalnego.....	72
Alina Kulczyk-Dynowska: Turystyka w gminach tatrzańskich ze szczególnym uwzględnieniem roli Tatrzańskiego Parku Narodowego	81
Eliza Farelnek, Wioletta Wierzbicka: Miejska gospodarka lokalna w ujęciu holistycznym.....	91
Marcin Feltynowski: Wykorzystanie systemów informacji przestrzennej w procesach decyzyjnych – analiza decyzji o warunkach zabudowy w gminie Zawidz.....	100
Stefan Zawierucha: O gospodarowaniu odpadami na poziomie lokalnym	112
Cezary Brzeziński: Ekonomiczne konsekwencje polityki przestrzennej na przykładzie gminy wiejskiej Brzeziny	121
Piotr Zawadzki: <i>City placement</i> – nowy trend w działaniach promocyjnych polskich miast	131
Grzegorz Maśloch: Społeczno-gospodarcze uwarunkowania konsolidacji i dekonsolidacji jednostek samorządu terytorialnego w Polsce	140
Sławomira Hajduk: Innowacje w zarządzaniu rozwojem przestrzennym na poziomie lokalnym	149
Ewa M. Boryczka: Koncepcja <i>Town Centre Management</i> w procesie rewitalizacji obszarów śródmiejskich polskich miast	157
Bożena Kuchmacz: Aktywność społeczna jako czynnik rozwoju lokalnego.	168
Janusz Jędraszko: Diagnoza bezrobocia osób niepełnosprawnych w powiecie jeleniogórskim.....	179

Justyna Adamczuk: Media społecznościowe jako narzędzie kreowania wizerunku jednostek samorządowych na przykładzie samorządów lokalnych powiatu jeleniogórskiego	189
Jarosław Klosowski, Sergiusz Najar: Pozycja transgraniczna Jeleniej Góry: korzyści i bariery dla rozwoju	200
Agnieszka Krześ: Rozwój Wrocławskiego Obszaru Metropolitarnego oparty na zasobach endogenicznych – wybrane aspekty	211

Summaries

Zbigniew Grzymała: The possibility of using aid funds from the EU by Polish municipalities in the new financial perspective 2014-2020.....	20
Marcin Broł: Efficiency problem of the public-private partnerships from the perspective of agency theory	33
Andrzej Raszkowski: Territorial identity in terms of local development	43
Justyna Danielewicz, Maciej Turała: Political fragmentation in communal councils in Poland – dynamics and spatial differentiation.....	53
Anna Jasińska-Biliczak: Instruments supporting SMEs sector at the local level – example of the nyski powiat.....	63
Marian Maciejuk: The evolution of organizational and legal forms related to running business activities by local government	71
Joanna Kosmaczewska: Territorial embeddedness as a local development factor	80
Alina Kulczyk-Dynowska: Tourism in Tatra municipalities with particular focus on the role of the Tatra National Park	90
Eliza Farelnik, Wioletta Wierzbicka: Local economy of the city in the holistic perspective	99
Marcin Feltynowski: Use of GIS in decision-making process – analysis of planning permissions in Zawidz commune.....	111
Stefan Zawierucha: About waste management at the local level	120
Cezary Brzeziński: The economic impact of spatial policy on the example of Brzeziny rural community	129
Piotr Zawadzki: City placement – a new trend in promotional activities of Polish towns.....	139
Grzegorz Maśloch: Socio-economic conditions of consolidation and deconsolidation of local government entities in Poland.....	148
Sławomira Hajduk: Innovations in spatial management at the local level.....	156
Ewa M. Boryczka: The concept of <i>Town Centre Management</i> in the urban regeneration process of Polish cities centres	167
Bożena Kuchmacz: Social activity as a factor of local development.....	178
Janusz Jędraszko: Diagnosis of unemployment of people with disabilities in the Jelenia Góra powiat	188

Justyna Adamczuk: Social media as an instrument for the creation of local government image. An example of local government of the jeleniogórski powiat	199
Jarosław Kłosowski, Sergiusz Najar: Transborder positions of Jelenia Góra: benefits and barriers to the development.....	210
Agnieszka Krześ: Development of Wrocław Metropolitan Area based on the endogenous resources – chosen aspects	220

Anna Jasińska-Biliczak

Politechnika Opolska

INSTRUMENTY WSPIERAJĄCE SEKTOR MAŁYCH I ŚREDNICH PRZEDSIĘBIORSTW NA POZIOMIE LOKALNYM – PRZYKŁAD POWIATU NYSKIEGO

Streszczenie: Artykuł ma na celu analizę instrumentów wspierających sektor małej i średniej przedsiębiorczości (MSP) na poziomie lokalnym w latach 2007-2012 oraz wskazanie miejsca i roli tego sektora w gospodarce lokalnej. Do osiągnięcia tego celu posłużono się przeglądem literatury z zakresu gospodarki lokalnej oraz małej i średniej przedsiębiorczości, a także przeglądem obowiązującego prawodawstwa. Dokonano również analizy instrumentów lokalnych na przykładzie powiatu nyskiego poprzez przeprowadzenie badań w tym zakresie. Badania wykazały, że sektor MSP jest sektorem, którego rozwój co do zasady wspiera samorząd lokalny, jednak wciąż występuje nieumiejętne wykorzystanie środków. Wynikają stąd wnioski dla samorządu terytorialnego, dotyczące jego większego zaangażowania i bardziej celowego wykorzystania instrumentów będących w jego dyspozycji.

Słowa kluczowe: małe i średnie przedsiębiorstwa (MSP), powiat nyski, gospodarka lokalna, wspieranie MSP.

DOI: 10.15611/pn.2014.332.05

1. Wstęp

Spójność społeczno-gospodarcza regionu ma na celu redukcję różnic rozwojowych i ukierunkowanie działań władz samorządowych na wspieranie obszarów najmniej uprzywilejowanych oraz wspieranie grup ludności socjalnie lub ekonomicznie najsłabszych.

Obecnie, gdy „sektor publiczny jest nierozzerwalnie związany z sektorem prywatnym” [Hausner 2003, s. 7], stwierdzić można, że odpowiednio skierowane decyzje polityczne, oparte na przekonaniu, że wolność handlu i przeniesienie produkcji tam, gdzie mogą one być zużyte z optymalnym rezultatem, najlepiej służą wzrostowi bogactwa narodów [Meyer 1997, s. 29]. Jednocześnie rozwój lokalny rozumiany jest „jako działania podejmowane z woli lokalnych aktorów (samorządów, podmiotów gospodarczych, stowarzyszeń i in.) na podstawie refleksji dotyczącej waloryzacji miejscowych zasobów, uwzględniającej specyfikę terytorialną” [Pietrzyk 2006, s. 32].

Powstanie i rozwój sektora małych i średnich przedsiębiorstw (MSP) nierozdzielnie się wiążą z procesem rozwoju społeczno-ekonomicznego. Sektor ten stanowi część ogólnej infrastruktury społeczno-ekonomicznej każdego kraju i regionu [Markowski 2001, s. 27].

Lokalny charakter małych i średnich przedsiębiorstw powoduje, że istnieje ścisła zależność pomiędzy ich rozwojem a rozwojem regionalnym. Przedsiębiorcy, angażując w znacznym stopniu własne kapitały, lokują na ogół firmy w miejscu zamieszkania, starają się wykorzystywać miejscowe zasoby (zwłaszcza pracy), a miejscowy rynek jest dla nich głównym miejscem działania. Nie bez znaczenia jest fakt, że na proces ten ma wpływ poziom rozwoju regionalnego w miejscu siedziby przedsiębiorstwa.

2. Sektor małych i średnich przedsiębiorstw w regionie

Wyróżnienie kategorii małych i średnich przedsiębiorstw „wynika z ich miejsca, roli i funkcji spełnianych w gospodarce. W teorii i praktyce gospodarczej przyjęło się łączenie małych i średnich przedsiębiorstw w jedną grupę, przyjmując za podstawę podziału kryterium ilościowe i jakościowe” [Sobczyk 2006, s. 14]. Można stwierdzić, że mała i średnia przedsiębiorczość jest ściśle powiązana z rozwojem ekonomicznym, społecznym i gospodarczym regionu [Sztando 2008, s. 237], a jednocześnie bierze w nim czynny udział i wywiera na niego istotny wpływ. Wyzwalanie przedsiębiorczości wiąże się z tworzeniem i wdrażaniem innowacji, realizacją zadań marketingowych i doskonaleniem jakości [Mura, Buleca 2012, s. 219]. Małe i średnie przedsiębiorstwa powinny stale zwiększać swoją innowacyjność, wprowadzać nowe produkty, podnosić ich jakość, wykorzystywać kreatywnych pracowników czy rozwijać marketing. Sprzyjanie przedsiębiorczości w małych i średnich przedsiębiorstwach to również inwestowanie w ludzi, wykorzystywanie ich możliwości – pobudzanie ich do rozwoju, szkolenie, właściwe wynagradzanie, delegowanie uprawnień i współudział w zarządzaniu [Janiuk 2004, s. 58].

Uwzględniając doświadczenia rozwiniętych krajów europejskich, w dążeniu do sformułowania reguł i rozwiązań określających perspektywę funkcjonowania rodzimych małych i średnich przedsiębiorstw w gospodarce regionu nie można pomijać kwestii czynników zewnętrznych jako istotnego elementu dokonujących się przemian. Mając powyższe na uwadze, w badaniach podjęto próbę zidentyfikowania działań wspierających małe i średnie przedsiębiorstwa, prowadzonych z poziomu lokalnego, wybierając do badania tego problemu powiat nyski. Jednocześnie podjęta została próba oceny prowadzonych przez powiat działań oraz wymierności ich efektów.

3. Powiat jako animator przedsiębiorczości

Charakterystyka jednostki samorządowej poddanej analizie. Powiat nyski utworzony został w 1999 r. w ramach reformy administracyjnej, z siedzibą w mieście Nysa. Na powiat składają się 4 gminy wiejskie i 5 miejsko-wiejskich. Powiat położony jest w południowo-zachodniej części, we wschodniej części Przedgórze Sudeckiego na Obniżeniu Otmuchowskim. Granice powiatu wyznaczają Góry Opawskie – najdalej na wschód wysunięte pasmo Sudetów. Od południa powiat graniczy z Czechami (na odcinku ok. 70 km). Odległości do większych ośrodków miejskich ze stolicy powiatu wynoszą około: Opole – 50 km, Wrocław – 80 km, Katowice – 160 km. Główne drogi przebiegające przez powiat tworzą układ gwiazdy z centrum w Nysie. Głównymi ramionami tego układu są: w kierunku północnym – fragment drogi krajowej nr 46 Nysa – (węzeł autostrady A-4 Prądy) – Opole; w kierunku południowo-zachodnim – fragment drogi krajowej nr 46 Nysa – Paczków – Kłodzko; w kierunku południowo-wschodnim – droga krajowa nr 41 Nysa – Prudnik (Czechy). Atutem Ziemi Nyskiej są jeziora Nyskie oraz Otmuchowskie, a także Zalew Paczkowski, które stanowią idealną bazę wypoczynkową dla przybywających tu licznie turystów. Piaszczyste plaże, liczne przystanie oraz bogata oferta gastronomiczno-noclegowa tworzą doskonałe warunki do aktywnego wypoczynku. Jednostka samorządowa, będąca jednostką nadgraniczną o walorach zarówno turystycznych, jak i kulturowych, posiadająca rozwiązania komunikacyjne, powinna być przykładem rozwijającej się przedsiębiorczości przy wykorzystaniu własnych zasobów.

Promocja przedsiębiorczości w powiecie. Działania związane z promocją przedsiębiorczości w powiecie nyskim mają na celu rozwijanie i propagowanie inicjatyw, postaw i działań sprzyjających zwalczaniu bezrobocia oraz promowaniu i wspieraniu przedsięwzięć gospodarczych. Zadania te realizowane są przez powiat za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie (dalej PUP w Nysie). Przykładem takich działań było pośrednictwo dwutorowe, pozwalające na aktywną współpracę z pracodawcami działającymi na lokalnym rynku pracy, realizowane poprzez wizyty pracowników PUP w Nysie u potencjalnych pracodawców. Ich celem było pozyskiwanie nowych miejsc pracy, zbieranie informacji o pracodawcach funkcjonujących na lokalnym rynku pracy, promowanie usług świadczonych przez urząd pracy, świadczenie pomocy czy utrzymywanie partnerskich relacji na linii pracodawca – urząd pracy¹.

¹ Wizyty doradców u przedsiębiorców odbywały się w latach 2004-2008. Miały na to niewątpliwie wpływ dwa czynniki – ograniczone środki budżetowe urzędu oraz coraz mniejsze zainteresowania przedsiębiorców tą formą współpracy. Działo się tak dlatego, że urząd mimo zgłaszanych konkretnych propozycji przedsiębiorców (możliwość modyfikacji szkoleń z oferowanych przez urząd na oczekiwane przez pracodawców, np. kurs znajomości kasy fiskalnej zamiast kursu florystyki, prerekrutacja prowadzona przez urząd na rzecz pracodawcy, a nie wyłącznie udzielanie bezpośredniego kontaktu

PUP w Nysie współpracuje również z blisko 2 tysiącami pracodawców prowadzących działalność na terenie powiatu nyskiego. Najlepsi z najlepszych są zrzeszeni w Klubie 100 – otrzymują oni bieżące informacje z zakresu aktualnych usług rynku pracy i realizowanych programów, pomoc w uzyskiwaniu informacji o dostępnych środkach finansowych z funduszy europejskich, bezpłatny udział w imprezach organizowanych przez PUP w Nysie, bezpłatne umieszczenie linków do stron internetowych na serwisie urzędu, a także indywidualnego konsultanta odpowiedzialnego za współpracę z urzędem. Klub 100 to również książka adresowa zrzeszonych w nim pracodawców, udostępniona *on-line* na stronie internetowej urzędu [Internet 2]. Inną formą wspierania przedsiębiorczości w powiecie nyskim są spotkania z przedsiębiorcami mające na celu przedstawienie możliwości wsparcia pracodawców przy tworzeniu nowych miejsc pracy w powiecie nyskim przez PUP w Nysie. Spotkania [*Raport z działalności... 2010*] odbywały się w formie prezentacji, w trakcie której pracodawcy zadawali pytania dotyczące pomocy ze strony urzędu pracy i możliwości współpracy poprzez np. wsparcie ze strony urzędu wysiłków na rzecz podniesienia kwalifikacji kadry już zatrudnionej. W odpowiedzi na zgłaszane postulaty urząd oferuje współfinansowane z Europejskiego Funduszu Społecznego szkolenia oraz studia podyplomowe [*Raport z działalności ... 2009*].

Pozafinansowe instrumenty wspierania przedsiębiorców przez powiat nyski. Zadania powiatu określone zostały w ustawie o samorządzie powiatowym², gdzie ustawodawca określił, że są to zadania publiczne o charakterze ponadgminnym. W ramach zadań własnych powiat „może oddziaływać bezpośrednio i pośrednio na przedsięwzięcia gospodarcze i stymulować działania różnych podmiotów, głównie prywatnych, a tym samym wpływać na gospodarkę lokalną” [Osiński 2008, s. 34].

Wpisując się w strategię regionu³, powiat nyski posiada następujące dokumenty o charakterze strategicznym: Strategia Rozwoju Wspólnoty Międzygminno-Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004-2015, Plan Gospodarki Odpadami, Program Ochrony Środowiska (zob. [Internet 3]). Jako jeden z efektów realizacji zadań wynikających z przyjętej strategii utworzone zostało w 2006 r. Polsko-Czeskie Centrum Współpracy, które odpowiada za działalność szkoleniową prowadzoną przez powiat oraz bazę danych INFO-NET, zawierającą dane teled adresowe i krótką charakterystykę przedsiębiorstw zgłaszających się do bazy przedsiębiorców z powiatu nyskiego. Baza ta ma charakter informacyjno-doradczy, ponieważ prócz wpisania do tej bazy, przedsiębiorcy mają dostęp do publikowanych na stronach bazy informacji i porad ekonomicznych, prawnych i finansowych, ale także dotyczących zdrowia, domu i dzieci [Internet 1].

z pracodawcą) nie modyfikował swoich działań i programów, tak więc propozycje form współpracy lub pomocy dla przedsiębiorców ze strony urzędu pozostawały tylko i wyłącznie propozycjami.

² Ustawa z dnia 5 czerwca 1995 r. o samorządzie powiatowym, DzU 1995, nr 91, poz. 578.

³ W województwie opolskim podział dokumentacji strategicznej ma charakter systemu o silnym znaczeniu powiązań zwrotnych. Podstawowym dokumentem regionalnym jest „Strategia rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 roku”, przyjęta uchwałą Sejmiku Województwa Opolskiego nr XXV/325/2012 z 28 grudnia 2012 roku. W ramach tego dokumentu ustalono istotne z punktu widzenia społecznego, gospodarczego i środowiskowego cele rozwoju.

Podjęmowane przez badany powiat działania w dużej mierze mają charakter informacyjny, jednak z powodu braku poznawania sposobów poszukiwania informacji dotyczących potrzeb przedsiębiorców działających w powiecie nie stanowią odpowiedzi na ich rzeczywiste potrzeby i oczekiwania.

4. Wspieranie sektora małych i średnich przedsiębiorstw przez instrumenty finansowe będące w dyspozycji powiatu

Analizowany powiat realizuje wsparcie przedsiębiorczości przez udzielanie dotacji na założenie własnej działalności gospodarczej, targi i giełdy pracy, które są organizowane w uzgodnieniu z pracodawcami na terenie urzędu pracy bądź w siedzibie pracodawcy.

Efektywność programów realizowanych przez powiat za pośrednictwem Powiatowego Urzędu Pracy w Nysie obrazuje tab. 1.

Tabela 1. Liczba osób korzystających z programów rynku pracy oraz efektywność tych programów w powiecie nyskim w latach 2007-2010

Programy rynku pracy	2007		2008		2009		2010	
	liczba osób skierowanych	efekt zatrudnienia liczba/%	liczba osób skierowanych	efekt zatrudnienia liczba/%	liczba osób skierowanych	efekt zatrudnienia liczba/%	liczba osób skierowanych	efekt zatrudnienia liczba/%
Staż	759	265/34,9	582	158/27,1	960	318/33,1	1 100	304/27,7
Szkolenia	1 447	517/35,7	1669	654/39,2	1510	523/34,6	1 329	367/27,6
Prace interwencyjne	196	119/60,7	181	144/79,5	154	120/77,9	149	125/83,9
Roboty publiczne	1 212	205/16,9	742	182/24,5	1 661	200/12,1	2159	140/6,5
Prace społecznie użyteczne	879	61/0,6	649	102/15,7	704	72/10,2	706	76/10,7
Refundacja kosztów wyposażenia stanowiska pracy	266	266/100	249	249/100	345	345/100	422	422/100
Środki na podjęcie działalności gospodarczej	199	199/100	325	325/100	281	281/100	304	304/100,0
Opieka nad dzieckiem lub osobą zależną	5	0	9	4/44,4	5	3/60	*	*
Przygotowanie zawodowe	614	126/20,5	371	107/28,8	10	4/40	7	1/14,2
Inne: dojazdy do pracy, zakwaterowania	22	22/100	54	54/100	100	100/100,0	*	*
Studia podyplomowe	-	-	-	-	-	-	6	2/33,0
Program specjalny	-	-	-	-	-	-	20	16/80,0

* W 2010 roku ze wsparcia finansowego przeznaczonego na opiekę nad dzieckiem lub osobą zależną, a także na dojazdy do pracy oraz zakwaterowanie skorzystało 205 osób, tym samym efektywność tej formy wynosiła 100,0%.

Źródło: *Raport z działalności...* (2010), 2011, s. 27.

Jak wynika z powyższych danych, największa efektywność cechuje refundację kosztów doposażenia stanowisk pracy, środki przyznane na podjęcie działalności gospodarczej oraz dojazdu do prac i zakwaterowania. Dzieje się tak dlatego, że są środki skierowane do osób zdecydowanych na działanie i wnioskujących o tego typu wsparcie. Coraz większą, od 2007 r., popularnością cieszą się staże pracy, jednak zatrudnienie po tej formie wsparcia waha się w granicach 27,7-33,1%. Stałą tendencję zwykłą odnotować należy w ramach efektywności zatrudnienia po pracach interwencyjnych, gdzie liczba osób skierowanych do tego typu prac ustaliła się w latach 2009-2010 na podobnym poziomie, a jedynie w 2008 r. wzrosła w porównaniu z rokiem poprzednim. W 2010 r. pojawiły się nowe formy wspierania – programy specjalne, czyli programy adresowane do konkretnych osób, dotyczące ich indywidualnych potrzeb, dzięki czemu osiągnięta została wysoka efektywność zatrudnienia, będąca wynikiem stosowania tej formy wspierania. Nowością od 2010 r. są także studia podyplomowe dla osób chcących zmienić lub podwyższyć kwalifikacje.

Wspieranie przedsiębiorczości poprzez dofinansowanie rozpoczęcia własnej działalności gospodarczej jest znaczącym instrumentem przeciwdziałania bezrobociu. Instrument ten umożliwia zorganizowanie własnego miejsca pracy i wydaje się posunięciem racjonalnym oraz teoretycznie wielce efektywnym. Efekt brutto jest łatwy do oszacowania, gdyż stanowi on liczbę osób opuszczających rejestry urzędów pracy. Zmniejsza to liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w województwie, natomiast efekt netto (realny) może przyjąć kilka wymiarów. Jest rzeczą oczywistą, że zaangażowanie w kształtowanie własnego miejsca pracy jest formą aktywizacji bezrobotnego. W razie udanego przedsięwzięcia (a więc faktycznego powołania przedsiębiorstwa) istnieje realna szansa poprawy pozycji ekonomicznej uczestnika programu. Zyskuje również struktura rynku pracy, w razie trafnego wyboru sektora działalności dotychczas nienasycone nisze ekonomiczne zostają bowiem wypełnione i poszerzają rynek. Dodatkowo powołanie do życia firmy stwarza też realną szansę zwiększenia zatrudnienia, tym samym dalej obniżając liczbę bezrobotnych. W firmach prosperujących na odpowiednio wysokim poziomie można liczyć na wzrost PKB, co w dalszej perspektywie przyczyniać się powinno do ogólnie lepszej sytuacji gospodarczej kraju. Niestety, nie są zbierane dane dotyczące dalszych losów powstałych w drodze dofinansowania firm, są one monitorowane jedynie przez rok, czyli do momentu zakończenia umowy z urzędem.

Prócz programów rynku pracy PUP w Nysie wspiera sektor małej i średniej przedsiębiorczości dzięki programom finansowanym ze środków Unii Europejskiej – wsparciem zostały objęte 1731 osoby, które uczestniczyły w szkoleniach, stażach lub otrzymały dofinansowanie do nowo utworzonej własnej działalności gospodarczej.

Do 2015 r. realizowany będzie także program⁴, w ramach którego powstała sieć głównych i lokalnych punktów informacyjnych w Polsce, w tym w województwie opolskim.

Zadania z zakresu wspierania przedsiębiorczości powiat nyski realizuje również przez Powiatowe Centrum Informacji Europejskiej i Gospodarczej (dalej PCIEG). Jego działalność w tym zakresie miała miejsce w latach 2007-2009 i ograniczała się do nielicznych porad (5 w 2007 r., 34 w 2008 r. i 40 w 2009 r.) udzielonych jednostkom własnym oraz osobom zainteresowanym prowadzeniem i zakładaniem własnego przedsiębiorstwa. Dane uzyskane podczas kwerendy pozwalają stwierdzić, że rośnie liczba urzędników zasięgających porad odnośnie do przedsiębiorczości, przy czym kulminacyjny okres popularności tych porad przypadł na 2008 rok. Należy zauważyć, że znacząco przeważała liczba kontaktu drogą e-mailową nad telefoniczną, a grupą najczęściej zwracającą się po porady była grupa przedsiębiorców sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Stąd wniosek, że przedsiębiorcy ci aktywnie poszukują informacji na temat możliwości rozwoju swoich firm. Jednocześnie, o ile w 2008 r. preferowali kontakt e-mailowy, o tyle już w 2009 r. zdecydowanie przeważa kontakt telefoniczny. Wnioskować można, że o ile we wcześniejszym okresie (lata 2007, 2008) forma uzyskanej informacji pozwalała tej grupie na powtórne skorzystanie z otrzymanych (i zachowanych w poczcie) danych, o tyle w 2009 r. preferowany był kontakt osobisty, umożliwiający zadawanie pytań o interesujące tematy na bieżąco. Pasuje to grupę małych i średnich firm (przed samorządowcami w 2008 r.) na pierwszym miejscu jako grupę najbardziej otwartą na nowe możliwości, a jednocześnie najbardziej aktywną i zaangażowaną we własny rozwój. Jednostka ta prowadzi również działalność informacyjną w postaci druku ulotek i broszur skierowanych do przedsiębiorstw, szczególnie małych i średnich.

Analizując zaprezentowane dane, stwierdzić można, że powiat skupia się na informacji adresowanej do sektora małych i średnich przedsiębiorstw. Kolejną grupę docelową stanowią instytucje wsparcia tego sektora. Wzmoczoną działalność informacyjną odnotować można w latach 2007 i 2008, przy czym 2008 jest rokiem najwyższej liczby publikacji. Wnioskować można, że działanie to związane było z okresem programowania 2007-2013, gdzie 2008 r. był rokiem pierwszego naborów wniosków o dofinansowanie dla małych i średnich przedsiębiorców w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego. Tak więc stwierdzić można, że działalność informacyjna powiatu była adresowana do właściwych grup, we właściwym czasie, ponieważ wyprzedzała i wspomagała starania badanego sektora przedsiębiorców o wsparcie finansowe rozwoju firm.

Zmiany zachodzące w otoczeniu i ich rosnący wpływ na działalność przedsiębiorstw powodują konieczność tworzenia i wdrażania nowych rozwiązań, które pozostają w ścisłym związku z uzyskaniem trwałej przewagi konkurencyjnej. Konieczne staje się więc zastosowanie nowych metod, technik oraz umiejętności. Dlatego też coraz większego znaczenia nabiera edukacja w zakresie wyzwalania

⁴ Program Operacyjny Pomoc Techniczna (Działanie 9.3 POKL).

przedsiębiorczości, jednakże wsparcie przedsiębiorczości poprzez szkolenia dla przedsiębiorców, prócz prowadzenia internetowej bazy przedsiębiorstw, powiat nyski ograniczył do kilku bezpłatnych warsztatów szkoleniowych przeznaczonych dla przedsiębiorców powiatu nyskiego w latach 2006-2012.

Pracownicy biura Polsko-Czeskie Centrum Współpracy zorganizowali i przeprowadzili również w 2007 roku dwie konferencje; pierwsza z nich dotyczyła „Wymiany gospodarczej pomiędzy Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską na pograniczu nysko-jesenickim”, druga – „Rozwoju turystyki na pograniczu polsko-czeskim w regionie nysko-jesenickim”.

5. Zakończenie

Tworzenie sprzyjających rozwojowi sektora małych i średnich przedsiębiorstw warunków lokalnych jest możliwe, gdy władze lokalne posiadają szerokie kompetencje decyzyjne oraz dysponują informacją z zakresu sytuacji społeczno-gospodarczej terenu. Należy zauważyć, że rozwiązania proponowane zarówno przez ustawodawcę, jak i praktykę wskazują, że mandat do zarządzania przestrzenią gospodarczą, czyli do kształtowania i organizowania tej przestrzeni oraz strategicznego koordynowania aktywności podmiotów gospodarczych w tak określonej przestrzeni gospodarczej, mają przede wszystkim samorządy gminne i wojewódzkie. Powiat, z uwagi na ustawową konstrukcję zadań tej jednostki samorządu, przede wszystkim objął funkcję administratora.

Powiat nyski kieruje programy do osób bezrobotnych, w mniejszej mierze do przedsiębiorców. Współpraca z przedsiębiorstwami w powiecie – w tym z sektorem małej i średniej przedsiębiorczości – oparta jest na standardowych instrumentach (typu dotacje na doposażenie miejsc pracy czy staże). Mimo wykorzystania nowatorskich metod, takich jak wizyty pracowników urzędu u przedsiębiorców, efekty tych działań w sektorze małej i średniej przedsiębiorczości są niewspółmierne do potrzeb i oczekiwań tego sektora. Stwierdzić można, że działania te, cieszące się zainteresowaniem przedsiębiorców, zostały zarzucone. Wnioskować stąd można, że faktyczną przyczyną działań nie są kwestie pomocowe czy ekonomiczne, lecz związane z bieżącą działalnością urzędu oraz wykonywaniem przez niego bieżących ustaleń, a nie planowej polityki wspierania przedsiębiorczości. Ponadto nie jest prowadzona ewaluacja zakończonych już działań.

Należałoby zastanowić się nad bardziej praktycznym, nie zaś często tylko technicznym, podejściem do wspierania przedsiębiorczości przez jednostki lokalne. Samorząd lokalny powinien być podmiotem aktywnie kreującym działania na rzecz rozwoju przedsiębiorczości na swoim terenie, adekwatne do potrzeb przedsiębiorców.

Konieczne jest wzmocnienie roli powiatu jako partnera (dla) przedsiębiorcy oraz prowadzenie przez powiaty celowych działań, opartych na długofalowej polityce wspierania obecnego na terenie ich działania sektora małych i średnich przedsiębiorstw.

Literatura

- Bagdziński S., Kosiedowski W., Marszałkowska M., *Ekonomiczne założenia rozwoju i restrukturyzacji regionu w warunkach transformacji systemowej*, [w:] *Polityka rozwoju regionalnego i lokalnego w okresie transformacji systemowej*, Uniwersytet Mikołaja Kopernika, Toruń 1995,
- Dylus A., Tischner J., *Europa. Fundamenty jedności*, Fundacja Akademii Teologii Katolickiej, Warszawa 1998.
- Hausner J., *Administracja publiczna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.
- Janiuk I., *Strategiczne dostosowania polskich małych i średnich przedsiębiorstw do konkurencji europejskiej*, Difin, Warszawa 2004.
- Markowski T., Stawasz D. (red.), *Ekonomiczne i środowiskowe aspekty zarządzania rozwojem miast i regionów*, Uniwersytet Łódzki, Łódź 2001.
- Mayer O.G., *Globalisierung und wohlfahrtsstaatliche Aufgaben*, [w:] *Aus Politik und Zeitgeschichte, Beilage zur Wochenzeitung "Das Parlament"*, HWWA-Institut für Wirtschaftsforschung, Hamburg 1997.
- Mura L., Buleca J., *Evaluation of Financing Possibilities of Small and Medium Industrial Enterprises*, "Procedia Economics and Finance" 2012, vol. 3.
- Osiński J., *Administracja publiczna z gospodarką regionalną i lokalną*, [w:] Z. Strzelecki (red.), *Gospodarka regionalna i lokalna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Piasecki B., *Przedsiębiorczość i mała firma. Teoria i praktyka*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 1997.
- Pietrzyk I., *Polityka regionalna Unii Europejskiej*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006.
- Raport z działalności Powiatowy Urząd Pracy Nysie za 2008 rok*, Powiatowy Urząd Pracy Nysie, Nysa 2009.
- Raport z działalności Powiatowy Urząd Pracy Nysie za 2009 rok*, Powiatowy Urząd Pracy Nysie, Nysa 2010.
- Raport z działalności Powiatowego Urzędu Pracy Nysie za 2010 rok*, Powiatowy Urząd Pracy Nysie, Nysa, styczeń 2011.
- Sobczyk G. (red.), *Funkcjonowanie małych firm w warunkach zmian systemowych*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 1995.
- Sobczyk G., *Strategie konkurencji małych i średnich przedsiębiorstw*, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2006.
- Strzelecki Z. (red.), *Gospodarka regionalna i lokalna*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008.
- Sztando A., *Progospodarczy obszar polityki edukacyjnej władz lokalnych*, [w:] *Problemy rozwoju polityki regionalnej i lokalnej w Polsce. Zadania, uwarunkowania, dylematy rozwoju regionów*, Economicus, Szczecin 2008.

Źródła prawa

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1995 r. o samorządzie powiatowym, DzU 1995, nr 91, poz. 578.
- Ustawa z dnia 2 lipca 2004 roku o swobodzie działalności gospodarczej, DzU 2004, nr 173, poz. 1807, z późn. zm.
- Załącznik nr 1 do Uchwały nr XX/174/04 Rady Powiatu w Nysie z dnia 18 czerwca 2004 r. Strategia Rozwoju Wspólnoty Międzygminno-Powiatowej Ziemi Nyskiej na lata 2004–2015, Nysa.

Strony internetowe

- Internet 1: <http://www.info-net.com.pl/katalog/nysa>.
- Internet 2: http://www.pup.nysa.pl/informacje_dla_pracodawcow/formy_wsparcia_pracodawcow.html.
- Internet 3: <http://www.powiat.nysa.pl/>

INSTRUMENTS SUPPORTING SMES SECTOR AT THE LOCAL LEVEL – EXAMPLE OF THE NYSKI POWIAT

Summary: The article is aimed at the analysis of instruments supporting the sector of small and medium entrepreneurship (SME) at the local level from 2007-2012 and pointing the place and role of those enterprises for the local economy. To achieve it the author used the literature review from the scope of both small and medium enterprises and local economy as well as the overview of legally binding acts. She also provided the analysis of local instruments on the example of the nyski powiat by doing research in this scope. The research has showed that SME is a sector which development as for the principle is supported by the local government, however there is still the incompetent funds spending. It contains lessons for the local self-government concerning its greater commitment and more intentional using of instruments being under its disposal.

Keywords: small and medium enterprises, nyski powiat, local economy, SMEs support.